

GLASNIK

AVSTR. KRŠČ. TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE

Izhaja 10. in 25. dne
vsakega mesca.

Uredništvo:
Kopitarjeva ulica 6.

Izdaja
Franc Ullreich, Dunaj.

Lastnik: Avstr. krščanska
tobačna delavska zveza.

Odgovorni urednik:
Mihael Moškert.

Tisk Katoliške tiskarne v Ljubljani.

Št. 33.

V Ljubljani, dne 10. oktobra 1918.

Leto XI.

Prvi krščanski avstrijski-delavski kongres je sklenil sledeči oklic:

Krščanskemu delavstvu v Avstriji!

Med tem, ko grome topovi na frontah in branijo naši bratje v težki borbi domačo zemljo, pa dela naša vlada na posredovanje miru, so se zbrali zastopniki krščanskega delavstva iz vseh dolin naše domovine na Dunaju k prvemu krščanskemu delavskemu kongresu, da vsemu svetu slovesno razglase, da stoje trdo k cesarju in državi in da hočejo z vso močjo sodelovati na zavarovanju eksistenčne možnosti ljudskih množic in obnovitve naše domovine.

Srce povzdigajoči dnevi kongresa, ki je izvršil toliko dragocenega dela za nadaljevanje socialne preosnove, za obnovev gospodarskega življenja in za zagotovitev ljudske prehrane so minuli. Jasno in enostavno so začrtani smotri našemu bodočemu delu: prijatelj in sovražnik znata, kam da stremimo.

Zahvaljujemo se bratom in vodstvu, ki so največkrat v najtežavnejših okoliščinah ohranili zvestobo reči krščanskega delavstva in požrtvovalno sodelovali na izpolnitev našega pokreta.

Tej prošnji pridružujemo prošnjo, spominjamo se velike resnosti sedanosti in velikih težav socialnega življenja, ki nam ga dozori bodočnost. Viharjem moči, ki jih ne slutimo, se bodo upirale naše organizacije in nositi bodo morale zmagovito prapor krščanske socialne ideje. V prvi vrsti se mora zato izpopolniti naša organizacija. Bratje in sestre! Skrbite in trudite se predvsem v bližnjem času za veliko nalogo, da pripeljete naši organizaciji iz množic ravnodušnih in hladnih novih borilcev in borilk. Nemudoma pojdite na to delo! Do zdaj smo delali v najrazličnejših organizacijah, v društvih za delavce in delavke, v rokodelskih in v mladeniških društvih in v krščanskih strokovnih društvih eden poleg drugega. Dosedanjemu stanju nasproti je postavil prvi krščanski delavski kongres dolžnost do skupnega dela. Zato člane imenovanih organizacij najnujnejše pozivamo in prosimo, naj se strokovne misli v njenem celotnem obsegu poprimejo in se pridružijo krščanskim strokovnim društvom, kakor tudi krščanska strokovna društva ne smejo opustiti, da privajajo članov stanovskim društvom.

Skupno delo podeli misli krščanske socialne preosnove višjo moč in večji ugled in pribori krščanskemu delavstvu v pokretu vpliv, ki nam gre v ljudskem in državnem življenju!

Živio naš krščanski delavski pokret!

I. avstrijski krščanski delavski kongres.

Prvi avstrijski krščanski delavski kongres je na Dunaju zboroval od 21. do 23. septembra. Krščansko delavstvo v Avstriji do zdaj še ni prirejalo takih kongresov. Politične organizacije so prirejale svoje skupščine, krščanske strokovne organizacije svoje strokovne kongrese, v državni zvezi združena delavska društva svojo državno skupščino. Skupne skupščine vseh organizacij do zdaj še ni bilo. Vsled vojske globoko segajoče spremembe vsega našega gospodarskega in socialnega življa so povzročile misel skupnega posveta in zavzetje stališča. Kljub mnogim težkočam, ki jih je peto vojno leto povzročilo, se je misel uresničila danes lahko rečemo, da s sijajnim uspehom.

Priglašena sta bila 302 delegata, med njimi 126 skoraj iz vseh kronovin. Zastopanih je bilo 6 političnih organizacij, 68 delavskih društev, 27 društev za delavke, 79 skupin strokovnih organizacij in 20 društev rokodelskih pomočnikov. Seznam oblastvenih zastopnikov in osebnosti na kongresu izkazuje sledeče osebnosti: minister socialne preskrbe dr. Mataja, zastopnik min. za ljudsko prehrano polkovnik Wallerstorfer, za krščansko socialno zvezo nemških poslancev drž. poslanec dr. Mataja, deželni maršal princ Lichtenstein kot šef krščanske socialne stranke, občinski svetovalec kanonik Wolny kot zastopnik kardinala nadškofa dr. Pifflla, v zastopstvu župana dr. Weiskirchnerja podžupan dr. Rainer; dalje od oblasti v zastopstvu trgovinskega ministrstva ministrski podtajnik dr. Schmidt, od ministrstva za ljudsko zdravje ministrski podtajnik dr. Müller, od ministrstva za socialno preskrbo podtajnik dr. Haller in konzulentinja gospa dr. Alma Seitz, državna poslanca dr. Stump in Schoiswohl. Pozdravili so kongres primerno ministrski predsednik, notranji minister, prehranjevalni minister, trgovinski minister, minister ljudskega zdravja, župan dr. Weiskirchner, deželni

glavar prelat Hauser, nemški državni poslanec Giesberts, generalni tajnik krščanskih strokovnih društev v Nemčiji, član gosposke zbornice Stegerwald, južno nemške delavske zveze itd.

Iz pozdravnih govorov omenjamo nagovor ministra socialne preskrbe dr. Mataja, ki je rekel med drugim: Navzočnost oseb od vlade ni zgolj dejanje vpljudnosti, marveč dokaz, da obstoja na strani vlade zahtevek slišati, kaj misli povedati krščansko delavstvo in po čim stremi. Minister se je izjavil za sodelovanje s krščanskim delavstvom, ki je v sedanjem času potrebno.

Državni poslanec dr. Mataja je rekel med drugim: Kongres bodi mejnik v nazoru vlade, ki naj spozna, da mora v bodočih časih bolj računati s krščanskim delavstvom in da je poleg preobratne socialno demokratične tudi domoljubno, krščansko delavstvo. Govornik je zatrjeval, da bo v poslaniški zbornici tolmačil podobo krščanskega delavskega pokreta v Avstriji.

Spored kongresa je bil zelo velik. Od naše zveze so bile zastopane na njem poleg dunajskih skupin in Zvezinega načelstva krajevene skupine Hallein, Hainburg, Linc, Novi Jičin, Sternberg, Schwaz in Cvitava.

Prvi je poročal mestni svetovalec Spalowski o

stališču krščanskega delavstva v državi in v družbi.

Programatično je zahteval: Gojitev нравstvenih in verskih vzorov, razširjenje političnih pravic delavskih organizacij, pospešitev krščanskega mladeniškega pokreta, izpopolnitev delavskega tiska in verskih delavskih organizacij, strumnejše agitacisko in organizacijsko delo, ki ga morajo v bodoče bolj kot do zdaj izpeljevati različne organizacije. Da se zastopajo skupne koristi in izpopolni skupno delo, je predlagal namestitev 12članskega odbora, ki naj skliče tudi bodoči delavski kongres.

Drugi je govoril načelnik naše zveze Ullreich o

smotrih krščanskega delavstva v gospodarskem življenju.

V svojih izvajanjih je podal sliko o sedanjem gospodarskem položaju in se pečal s celo vrsto zahtevkov, katerih izpolnitev je potrebna, če hočemo zopetne okrepitve

našega gospodarskega življenja od škod vojske in da nudimo tudi delavstvu zadostno eksistenco.

Bodoči govornik, mestni svetovalec Fischer iz Gradca je govoril a

smotrih krščanskega delavstva v socialni politiki.

V svojem poročilu se je temeljito pečal z našimi zahtevki na polju delavskega varstva, socialno politične postavodaje in socialnega zavarovanja.

Za njim je govoril deželni odbornik Kunschak

o zavarovanju ljudske prehrane.

Njegova kritika sedanjih razmer in pomanjkljivosti naše prehranjevalne službe je upravičena.

Predlogi za odpravo nerednosti če bi jih speljali, bi odstranili sedanje škode in zavarovali našo prehrano, v kolikor je to še mogoče.

Zadnje poročilo je podala gospa dr. Hildegarda Burian

o ženskem delu in ženski pravici.

Pečala se je z važnostjo, ki si jo je pridobilo žensko delo v vojski in z zahtevki, ki so v zvezi s postavodajo in splošnostjo, o odzravi ženskega dela v prehodni in mirovni dobi in o vprašanjih ženskega prava, ki se mora vsled popolnoma spremenjenih razmer spremeniti.

Vsakemu poročilu je sledila temeljita razprava. Predlogi, ki so jih stavili poročevalci, so se sprejeli z dodatnimi, oziroma s spremenjevalnimi predlogi. Kongres je sklenil tudi več sklepov iz razprav, ki bodo tvorili program bodočemu delu. Moči naše organizacije napredujejo. Vsaki član se pa tudi zavedaj dolžnosti, ki mu jih nalaga njegova organizacija.

Preosnova draginjskih doklad.

Finančno ministrstvo je odredilo dne 11. septembra dolgo pričakovano povišanje draginjskih doklad, in sicer od 1. okt. naprej. Povišek ne zaostaja le za zahtevki in pričakovanju delavstva, ne daje tudi tega, kar je parlament sklenil, marveč le to, kar je naznanil finančni minister meseca julija, da namerava dati vlada. Z ozirom na napredujočo draginjo nova ureditev ne more zadovoljiti.

V prvem rodbinskem razredu znaša zvišanje doklade 25%. Nova razdelitev rodbinskih razredov določuje posebno pri večjem številu otrok povišanje v večji meri, kakor v prvem razredu. Kljub temu nova uredba ne zadovoljuje, dasi jo moramo vknjižiti kot delni uspeh.

§ 4. odredbe obsega sledeče določbe:

1.

Za doklade se uslužbenci uvrščajo po stanju svoje rodbine v sledečih osem razredov:

1. razred: Neoženjeni uslužbenci in vdoveli uslužbenci brez otrok.

2. razred: Oženjeni uslužbenci brez

otrok in vdoveli uslužbenci z enim otrokom.

3. razred: Oženjeni uslužbenci z enim otrokom in vdoveli uslužbenci z dvema otrokoma.

4. razred: Oženjeni uslužbenci z dvema otrokoma in vdoveli uslužbenci s tremi otroci.

5. razred: Oženjeni otroci s tremi otroci in vdoveli uslužbenci s štirimi otroci.

6. razred: Oženjeni uslužbenci s štirimi otroci in vdoveli uslužbenci s petimi otroci.

7. razred: Oženjeni uslužbenci s petimi otroci in vdoveli uslužbenci s šestimi otroci.

8. razred: Oženjeni uslužbenci s šestimi otroci in vdoveli uslužbenci s sedmimi otroci.

2.

Pri tem se je ozirati na otroke, ki prihajajo v poštev pri dotični ali sorodni kategoriji uslužbencev po veljavnih predpisih glede na državne preskrbovalne prejeme, posebno če še niso prekoračili normalne starosti in jih je smatrati za nepreskrbljene; toda pastriki in adoptirani otroci, če ne prejemaajo sirotinske pokojnine ali miloščine, so enaki telesnim otrokom. Otroci, ki so v državni službi, se ne uračunavajo.

3.

Ločeni uslužbenci se, če so dolžni skrbeti za preživljanje ločene žene, smatrajo tako, kakor oženjeni, drugače pa, kakor vdoveli.

4.

Oženjeni moški uslužbenci se smatrajo, če je njih žena v aktivni državni službi in ako dobiva sama doklado, kakor vdoveli; če je razloček med doklado, ki gre možu, in odmero, ki bi mu šla, ako bi se moralo poslovati z njim, se izplača višji prispevek.

5.

Vdoveli državni uslužbenci.

Vdoveli državni uslužbenci so enaki oženjenim, če vzdržujejo gospodinjstvo vsled otrok, in sicer toliko časa, dokler še ni kak otrok dopolnil 12. leta.

6.

Neoženjeni državni uslužbenci, ki žive z dedom ali babico v skupnem gospodinjstvu, se upoštevajo kakor oženjeni brez otrok, če morajo vsled pravnih ali npravstvenih obveznosti, kar morajo dokazati, radi njih revščine pretežno skrbeti za te sorodnike.

Za tobačno delavstvo so veljale dozaj glede na oženjene delavke brez otrok posebna določila, ker so jih uvrščali v prvi razred. Zdaj nam posebno določilo ni znano, saj do ure, v kateri to pišemo.

Kar tiče vdovelih delavk z otroci se vzdržuje dosedanja navada, po kateri jim bodo za nazaj izplačali zneske, ki se izkažejo v rodbinskih razredih do vdovelih delavk.

Ugodnosti v smislu odstavka 6 zgoraj natisnjenega § 4. se pripozna le takrat, ako skupni dohodek vsaj enega prizadetih sorodnikov difference doklade, za katero gre, med 1. in 2. razredom preveč ne presega, a ta dohodek ni večji, kakor največ 500 kron.

Nove doklade znašajo v tedenskih zneskih:

1. razred	K 21—,
2. razred	K 26-60,
3. razred	K 32-40,
4. razred	K 38-20,
5. razred	K 43-90,
6. razred	K 49-70,
7. razred	K 55-50,
8. razred	K 61-20.

Te doklade veljajo s 1. oktobrom.

Meseca novembra se dovoli nabavalni prispevek v tisti višini, kakor dozdej. Predpogoji tega zahtevka in izmera morajo biti dani 1. novembra.

Nove draginjske doklade penzionistom so določili od 1. oktobra s sledečimi mesečnimi zneski:

V kategorijo slug pripadajoči državni nastavljeni (poduradniki in sluge) vpokojenega stanja s 47 K.

Vdove v kategorijo slug pripadajočih državnih uslužbencev z 28 K.

V kategorijo delavstva pripadajočim državnim uslužbencem z 39 K.

Vdovam v kategorijo delavstva pripadajočih državnih uslužbencev z 29 K.

Sirotam v kategorijo slug in delavstva pripadajočih drž. uslužbencev, in sicer:

za vsako siroto brez staršev z 20 K;

za vsako siroto brez očeta s 16 K.

Osebam, ki dobivajo milostnim potom miloščino (milostni preskrbovalni prejemi), dobe:

do vštveši 100 K 12 K;

od 100 K do izključno 800 K 16 K;

od 800 K naprej 20 K.

Osebe, ki dobivajo vsled teh odredb podporo, dobe enkratni priboljšek zopet dovoljen.

Priboljšek se izplača meseca novembra 1918. Predpogoji zahtevka in odmere morajo biti dani 1. novembra.

Zahteve ljubljanskega tobačnega delavstva.

Naše strokovne organizacije ljubljanskega tobačnega delavstva so poslale glavnemu ravnateljstvu in posl. Gostinčarju sledečo spomenico:

Visoko

glavno ravnateljstvo c. kr. tobačne režije
na

Dunaju.

Podpisane organizacije tobačnega delavstva v Ljubljani se počaščajo visokemu glavnemu ravnateljstvu c. kr. tobačne režije sledečo

spomenico

predlagati:

Preskrba z živili in z obleko.

Prosimo, naj visoki c. kr. erar prej ko mogoče preskrbi tobačno delavstvo v Ljubljani z živili, z obleko in z obuvalom, in sicer na tak način, kakor so ga izvedle uprave železnic in tudi veliko zasebnih velikih podjetij.

Izpolnitev naše prošnje je tem nujnejša, ker preskrba tobačnega delavstva potom občinske aprovizacije in s pridelitvijo prodajalnicam Vojne zveze izkazuje veliko pomanjkljivosti, ker delavci ali delavke, ki delajo v tobačni tvornici, zelo velikrat zamude eno ali drugo razdelitev, ker jih ovira delo v tvornici. Vodstvo tobačne tvornice bi lahko s samostojno upravljanje aprovizacijo zaseglo več živil, kolikor jih more zaseči kaka druga organizacija, ker bi pri zdaj običajnih trgovinskih običajih pod geslom »blago za blago« izdelki c. kr. tobačne režije za živila gotovo dosegli najpopolnejši uspeh.

Ravno tako nujno potrebno, kakor preskrbovanje z živili, je preskrbovanje tobačnega delavstva z obleko in z obuvalom. Zima se približuje, rešitev naše prošnje je zato tem nujnejša, ker razpada obleka in se čevlji trgajo; nove nabave pa radi velikanskih cen obleke in obuvala naravnost tobačnemu delavstvu niso mogoče.

Kako nujno potrebna je temeljita remedura v tem vprašanju in kakšne rane je zadala podhrana tobačnemu delavstvu v Ljubljani, dokazujejo sledeči zgledi:

Če tudi je vsled vpokojitev padlo stanje tobačnega delavstva v Ljubljani od 2300 na približno 1200, znaša zdaj redno bolniško stanje 100 do 120: 8%; ker je bilo v mirnih časih stanje bolnikov s 3% zelo visoko sojeno, mora sedanje stanje bolnikov vzbujati tem večjo skrb, ker se pri konstataciji delovne nesposobnosti po uvedbi v Ljubljani izhajajočega dnevnika »Slovenec« drakonično postopa. Zdravstveno stanje tobačnega delavstva je pa še neugodnejše, ako upoštevamo okolnost, da je v stanju bolniškega dopusta redno 150 do 170 delovnih oseb.

Upoštevajoč zgoraj navedene okolnosti prosimo za izvedbo lastne aprovizacije tobačnemu delavstvu v Ljubljani z živili in za naklonitev obleke ter obuvala. Koncem koncev prosimo tudi za olajšave navodil pri konstatacijah delonesposobnosti v slučaju bolezni.

Povišanje delavskih prejemkov.

V sedanjih časih strašne draginje in podvrednosti denarja tobačno delavstvo ne more izhajati, vsled česar je občutje med njimi zelo razburjeno. Z ozirom na sedanje razmere, katerih se nam ne zdi potrebno jih natančneje opisovati, prosimo, naj se povišajo za 100 odstotkov draginjske doklade in nabavalni prispevek, toda zato se ne odpovedujemo svojih ponovnih plačilnih zahtevkov glede na ureditev plač.

Preskrbovanje s premogom.

Tobačno delavstvo v Ljubljani prosi že skoraj 20 let, naj se v zadostni meri preskrbuje s premogom. Na vse tozadevne prošnje se niso ozirali. Zdaj, ko sta občinska in zasebna preskrba s premogom popolnoma odpovedali, smo prisiljeni, da prosimo za nujno ugodno rešitev naših ponovno stavljenih prošnja za nakazilo režijskega premoga.

Dvakratno štetje vojnih let.

Ker je vojska naprtila tobačnemu delavstvu velike žrtve in bremena in ker je bila naša tvornica dolgo časa v ožjem vojnem ozemlju, prosimo visoko glavno ravnateljstvo c. kr. tobačne režije izposlušati, da se vojna doba ušteje dvakratno tako v provizijo kakor tudi glede na napredovanje v plačilne dohodke.

Za znižanje vožnih cen na železnicah.

Skoraj 20 let že prosjamo za znižanje vožnih cen po železnicah. Na naše tozadevne prošnje se niso ozirali. Ker je v sedanjih razmerah preskrba z živili popolnoma odpovedala, je tobačno delavstvo takorekoč prisiljeno, da pri znancih in sorodnikih na deželi izberači živil, vsled česar visoke tarifne pristojbine požro znaten del dohodkov. Prisiljeni po okoliščinah, prosimo za znižanje vožnih cen tobačnemu delavstvu. Naša prošnja je tem bolj upravičena, ker so boljše situirane kategorije državnih uslužbencev deležne dobrote znižanih vožnih tarifov.

Nakazila tobaka.

Visoko glavno ravnateljstvo c. kr. tobačne režije je moškemu tobačnemu delavstvu podelilo nakazilo izdelkov c. kr. tobačne režije. Iz razlogov primernosti prosimo, naj se ta odredba razširi na vse tobačno delavstvo.

Tvorniška kuhinja.

Tobačno delavstvo se pritožuje vsled slabe kakovosti jedil v tvorniški kuhinji. Pritožbe so pred vsem naperjene proti premalo gostemu vkuhanju jedil. Opozarjamo zgolj na okolnost, da so nedavno kislo zelje tako skuhalo, da jedi ni bilo mogoče jesti, marveč da so jo pili: kuhana voda z okusom kislega zelja.

Najnujnejše prosimo za tozadevno re-

meduro, da dobi delavstvo močnejšo, točnejšo hrano.

Prosimo nujne, ugodne rešitve naše prošnje.

Promet s krompirjem.

V državnem zakoniku z dne 25. junija t. l. je izšla pod št. 231. nova naredba urada za ljudsko prehrano v sporazumu z drugimi udeleženi ministri, ki ureja promet s krompirjem letine 1918. Naredba ima namen s pravično razdelitvijo zaloga preskrbeti vsem slojem potreben krompir, ki je poleg žita in mlinskih izdelkov gotovo eno najvažnejših živil za splošno aprovizacijo.

Ker je naredba važna tako za pridelovalce kot za porabnike, podajamo v naslednjem pregled najvažnejših njenih določil.

I. Zasega.

Glasom naredbe je ves krompir avstrijskega pridelka l. 1918. zasežen v prid države. Pogodbe, s katerimi bi se povprek kupil pridelek krompirja ali upanje na ta pridelek, so prepovedane in neveljavne. Zaseženi krompir pa se ne sme tudi niti podelovati, porabljati, pokladati, niti prostovoljno ali prisilno odtujevati. Izjeme v tem oziru so dovoljene le takrat, če jih ta naredba ali kaki drugi ukazi izrecno dovoljujejo.

Vkljub zasegi sme porabljati krompir:

1. pridelovalec krompirja za preživljanje pripadnikov svojega gospodarstva, všteti tiste upravičence do prevžitka, delavce in nameščence, ki imajo prosto hrano za prevžitek ali mezdo in sicer v množini, ki je določena z uravnavo porabe;

2. za seme in sicer v določeni množini;

3. za pokladanje živini tudi v določeni izmeri;

4. obrtni in kmetijski obrati za podelavanje z dovoljenjem urada za ljudsko prehrano v od tega urada določeni izmeri;

5. prost zasege je nadalje tudi takozvani pogodbeni krompir, to je krompir, ki se je zagotovil potem nasadnih in dobavnih pogodb.

Množina krompirja, ki se sme porabiti za pokladanje, za seme in podelovanje, se določi neposredno potem, ko se dožene pridelek krompirja.

II. Ugotovitev krompirjeve letine in potreščine kmetovalcev.

Kdor je nasadil več nego 5 ha površine s krompirjem, je dolžan naznaniti običini pridelek z navedbo množine in sicer tekom 3 dni, potem ko ga je spravil. Občina mora došla naznanila pregledati in — če treba — popraviti in jih vsak teden predložiti oblastvu. Zasežen je pa seveda tudi krompir, ki se je pridelal na manjših površinah.

Urad za prehranjevanje ljudi ali deželna vlada sme vsak čas zaukazati popisovanje zaloga krompirja. Vsakdo, ki ima krompir v svoji zalogi ali ga hrani za druge, je dolžan določenega dne zglasiti ga pri oblastvu, v čegar okraju so dotične zaloge. Kdor ima tuje zaloge v shrambi, mora poleg tega povedati tudi osebo, ki je upravičena s krompirjem razpolagati. Popisovanje krompirja pa sme oblastvo od-

rediti tudi na licu mesta, ko se krompir spravlja. Da se dožene množina pridelka, sme oblastvo odrediti tudi poskusno tehtanje. Obratne prostore, odnosno shrambe za krompir sme oblastvo vsak čas pregledati. Osebam, ki imajo tozadevno naročilo, mora lastnik dovoliti vstop v prostore ter mu na zahtevo dati vsa potrebna pojasnila. Pri popisovanju zalog, pri preskušnjah, pri podelovanju krompirja se sme oblastvo poslužiti tudi zaupnikov. Služba zaupnika je častna služba in je ne sme nikdo, če ga je v to pozvalo oblastvo, odkloniti.

Kdor je posadil več kot 5 ha s krompirjem, je dolžan jame za krompir kot tudi skladišča izven stanovanja in gospodarskih poslopij naznaniti oblastvu z natančno navedbo kraja.

Da se morejo zaloge krompirja pravično razdeliti, je pa potrebno ne le, da se ugotovi, koliko imamo krompirja, temveč tudi, koliko ga potrebujemo. V ta namen je treba ugotoviti, koliko je prebivalcev, ki krompirja ne pridelajo. Zgoraj označena naredba predpisuje v tem oziru občinam, da morajo do 15. julija naznaniti število prebivalcev, ki niso preskrbljeni s krompirjem po lastnem nasadu krompirja. Zglastev je treba podati po stanju z dne 1. julija. Če je kdo samo začasno v dotični občini ali pa če je samo začasno odsoten, se pri naznanitvi ni ozirati niti na prvo niti na drugo. Pri naznanitvi se imajo občine ozirati samo na potrebščine civilnega prebivalstva, ker mora potrebščina vojaških zavodov, taborišč, vojnih ujetnikov naznaniti deželno politično oblastvo. Potrebščina krompirja za armado na bojiščih in za vojno mornarico se ugotovi po uradu za prehranjevanje ljudi.

LISTEK.

Izpod Kuma.

Povest o bratih vojaki in o sestri Pepelčici.

(Dr. L. Lénard.)

(Dalje.)

Bujna kri je kipela v mladih udih, v srcih je kipelo in ni bilo nikogar, ki bi znal napeljati te bujne narave k dobremu. Ded je dečkom prizanašal in vedno le grajal deklico, predno je pa videl sadove svoje vzgoje, je legel k večnemu počitku. Oče je bil dober in razumen človek, toda zaslepila ga je popolnoma strast do vojaštva. Ko je pogledal na krepke dečke, se je spomnil, s kakim veseljem jih bodo pogledali gospodje pri naboru in ta misel mu je pregnala iz srca vsako jezo radi raznih nerodnosti, katere so povzročali sinovi.

Med tem je odraščala tudi Jerica. Bila je tiha in pohlevna in njeno široko oko je gledalo vedno otožno in zamišljeno v svet. V šoli je sedela mirno v klopi, se učila iz svojih bukvic in kaznovana ni bila nikoli. Kadar so pa bratu naštevati na hlače, je v klopi jokala tudi ona iz usmiljenja. Tako rada je imela svoje brate, da siceravno se ti niso veliko brigali zanjo ter jo tudi topli, kadar niso našli drugih prilik, da bi iztresli svoje bujne narave. Do-

ma je bila bolj pri materi, pomagala je v kuhinji, iskala za svinje in se razvijala, kakor vsako drugo kmečko dekle.

Fantje so imeli vedno dovolj denarja. Nekaj jim ga je dajal oče, ki jim je močno gledal skozi prste. aSj je vedel, da taki junaki ne morejo tičati vedno doma in se morajo postaviti pred ljudmi. Bilo bi še njega sram, ako bi njegovi otroci tičali vedno doma kot babe. Včasih je bilo treba plačati za fante, ako so po nerodnosti storili kje škodo ali v prepiru komu prerahljali kosti. Toda on je plačal in se ni preveč jezil. Mlada kri mora izkipeti, si je mislil. Saj bodo prišli k vojakom in tam jih bodo vpregli v prave ojnice. Ko se bodo pa vrnili od vojakov domov, bodo izšolani in moške, da bo kaj.

Kolikor bolj so fantje odraščali, toliko večje so bile porednosti, katere so uganjali. Slednjič so prišli v stike tudi s sodnijo in z žandarji. Prvi je Janez okusil, kako diši jetniški kruh. Nekoč sta on in Savinjskov Francelj po noči prerahljala kosti Grebenčevemu Jožetu. Zakaj se je to zgodilo, nisem mogel zvedeti. »Neumnost,« je rekel oče kratko in ni maral več o tem govoriti. Toda ta neumnost je veljala precej veliko. Janez je dobil povabilo, da se mora priti zagovarjat pred sodnijo in dobil je dva tedna zapora. Poleg tega je še moral plačati stroške za zdravnika in za bolečine. Plačal je seveda oče za njega.

Nekoliko je godrnjal oče, ko je moral plačati za sina in tudi sram ga je bilo, da je bil njegov sin zaprt, vendar mu ni veliko očital. Ko je prišel Janez iz ječe, se je držal nekoliko potuljeno in imel je kisel obraz. Oče mu je pa rekel:

»Sedaj boš menda pameten?«

Sin pa ni nič odgovoril, ampak je šel v kuhinjo k materi ter jo vprašal:

»Ali imate kaj jesti?«

Mati mu je dala jesti in ko se je najedel, je prijel za delo in dogodek je bil pozabljen.

Kmalu potem je pa prišlo še do nekaj večjega.

V Svibnem je bilo žeganje in po stari navadi se pri žeganju morajo fantje stepsti. Dolčani so obetali, da pridejo v Svibno na žeganje in svibenski fantje so se pripravili na sprejem. Nekoliko pred cerkvijo je prišlo do pretepa, delalo se je s koli in s kamenjem, nekaj fantov je bilo krvavih in Dolčani so bili odbiti in niso mogli v cerkev. V prejšnjih časih bi se zaradi take rabuke ničesar ne zgodilo. Včasih so žandarji in sodnija posegli vmes, ako je kdo obležal ubit ali vsaj težko ranjen. Drugače pa ni nikomur prišlo na misel, da bi zaradi nekaj bunk in krvavih prog stvar vlačili pred sodnijo. Enkrat so skupili ti, drugič pa oni, in stvar se je izravnala in zamere ni bilo nobene. Sedaj so pa drugačni časi in žandarji se prikazujejo, da le kamu kri iz nosa teče.

Ko je stari Lomovšek zvedel, da je na žeganju prišlo do pretepa in so bili pri njem udeleženi njegovi sinovi, se mu je na eni strani še dobro zdelo, da so taki junaki in so tako zmagoslavno odbili napad Dolčanov. Na tistem mu je pa vendar prišla skrb, da bi iz tega utegnilo kaj priti. iSnovom je pa rekel samo:

»Samo glejte, da kaj iz tega ne nastane.«

Njegova skrb je bila opravičena. Žandarji so zvedeli, da je prišlo na žeganju do pretepa — česa pa dandanašnji žandarji ne zvedo? — ter so takoj posegli vmes. Še predno je prišlo kakšno pisanje od sodnije, se je že prikazal žandar v Lomovju in vprašal po Janezu. Bilo je že zgodaj in fant je ravno vstal in šel v hlev oskrbovat živino, ko se je žandar prikazal v veži. Jerica je bila takrat v kuhinji in je kuhala zajutrek. Janez je slišal nekaj govoriti v veči in prišel je iz hleva pogledat, kdo je. Niti na misel mu ni prišlo, da bi utegnil biti žandar, ki je prišel ponj. Tako nedolžnega se je čutil.

Ko je stopil Janez v vežo, ga je žandar hotel takoj prijeti in ukleniti. To se je zdelo pa Jerici vendarle preveč. Res, da je veliko trpela radi svojega brata, ki ji je često nagajal in grdo z njo ravnal, toda na vse zadnje je vendarle njen brat in to vendar ne gre, da bi žandarji vzeli krščanskega človeka kar na tešče iz hiše in ga uklenili ter odpeljali. Postavilo se je torej s kuhalnico v roki za svojega brata in žandarju jih je povedala, kolikor ji je na misel prišlo. Žandar pa ni bil nič hud, ampak je dovolil, da se sme Janez poprej najesti. Jerica je prinesla v sobo zajutrek in poklicala notri brata. Ko je hotel še žandar za njim, mu je zaloputnila pred nosom vrata, da je kar treščilo.

»Vsaj toliko ga pustite pri miru, da se bo najedel,« zakričala je. »Saj še pes mora imeti mir pri jedi!«

(Dalje.)

Blagajniško poročilo

o 2. četrtletju 1918.

D o h o d k i.

19.505 ted. prispevkov po 30 v	K 5851.50
33.225 ted. prispevkov po 40 v	K 13290.—
4.092 ted. prispevkov po 50 v	K 2046.—
155 vpisnin po 40 v	K 62.—
5 vknjižnin po 20 v	K 1.—
Obresti	K 807.90
Strokovni listi	K 4.05
Povračila krajevnim skupinam	K 2225.25
Strokovna komisija	K 218.40
	K 24506.10
Saldo 31. marca 1918	K 26002.73
	K 50508.83

I z d a t k i.

Bolniške podpore	K 10896.41
Porodniščine	K 492.—
Mrtvaščine	K 570.—
Mobilizacijska podpora	K 20.16
Izredna podpora	K 20.—
Deleži krajevnih skupin	K 1951.04
Agitacija	K 592.20
Plača in remuneracija	K 2363.—
Seje in delegacije	K 110.84
Strokovni listi	K 2971.56
Tiskovine	K 517.23
Pisarniški izdatki	K 440.66
Knjige in časopisi	K 145.80
Zavarovanje	K 301.26
Povračila krajevnim skupinam	K 2284.66
Rezervni sklad	K 6.82
Strokovna komisija	K 347.52
Poslovni delež	K 100.—
Razno	K 28.13
	K 24159.29
Saldo 30. junija 1918	K 26349.54
	K 50508.83